

III Yhteinen Eurooppa – yhteinen maailma

Yhteinen maailma – syventävät tehtävät, s. 90–91

1. **Alla olevassa kaaviossa kuvataan Euroopan unionin kansalaisten tärkeimpinä yhteiskunnallisina kysymyksinä pitämiä seikkoja syksyllä 2015.**
 - a) **Arvioi, miksi juuri kyseiset seikat nousivat keskeisimmiksi.**
 - b) **Mitkä kysymyksistä ovat sellaisia, että yksittäiset valtiot voivat ratkoa niitä?**
 - c) **Valitse kaksi tärkeää asiaa ja esittele, miten erilaiset kansainväliset järjestöt voisivat ratkoa niitä.**

RATKAISU:

- a) 2010-luvun heikko taloustilanne on vaikuttanut työttömyyden korostumiseen sekä huoleen terveystalouden ja sosiaaliturvan riittävydestä. Lisääntyneen maahanmuuton ohella huolet omasta toimeentulosta korostuvat vastauksissa. Monet Euroopan maat ovat velkaantuneita. Myös turvallisuuteen ja yhteiskunnan peruspalveluihin ja infrastruktuuriin liittyvät asiat korostuvat.
- b) Unionin jäsenmaat tekevät itsenäisesti verotukseen, valtion velanottoon, eläkkeisiin ja julkisiin palveluihin liittyvät päätöksensä. Koulutusjärjestelmä, terveys- ja muut hyvinvointipalvelut ja asumiseen liittyvät asiat ovat myös kansallisessa päätösvallassa. Työttömyyden vähentämiseen liittyvät toimenpiteet ovat nekin ensisijaisesti jäsenvaltioiden vastuulla.

c) Opiskelijan oma vastaus.

Vastauksessa voi pohtia esimerkiksi, kuinka kansainvälisen rikollisuuden ja terrorismin torjunta edellyttää valtioiden välistä yhteistyötä ja kansainvälisten järjestöjen panosta mm. tiedonvaihdon muodossa. Ympäristö- ja ilmastopolitiikka edellyttää sekin kansainvälistä yhteistyötä sekä laajoja monenkeskisiä sopimuksia, joissa valtiot sitoutuvat ympäristön suojelua edistäviin ja ilmastonmuutosta hidastaviin tavoitteisiin.

2. Suomi jätti hakemuksensa Euroopan yhteisön jäseneksi 18.3.1992. Suomen tasavallan presidentti 1982–1994 Mauno Koivisto perusteli myöhemmin (vuonna 2000) Suomen jäsenhakemuksen jättämistä Euroopan yhteisöön:

a) Miksi Koivisto piti jäsenhakemuksen jättämistä hyvänä päätöksenä?

b) Miksi Koivisto piti muita Pohjoismaita epävarmoina kumppaneina?

c) Arvioi, mitkä tekijät vaikuttivat siihen, että suomalaisista 57 prosenttia kannatti liittymistä Euroopan unioniin.

RATKAISU:

a) Mauno Koivisto piti tärkeänä Suomen suhdetta vakaaseen Keski- ja Länsi-Eurooppaan, jossa 1990-luvun alussa yhdentyneestä Saksasta oli tullut merkittävä voimatekijä. Koivisto koki EU-jäsenyyden Suomen turvallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia lisääväksi ratkaisuksi.

b) Koivisto ei uskonut muiden Pohjoismaiden ottavan riittävästi huomioon Suomen toiveita ja sen erityisasemaa. Koiviston silmissä Suomi noudatteli realistista, tosiasioihin ja niiden tunnustamiseen perustuvaa ulkopolitiikkaa, kun taas muilla Pohjoismailla oli taipumusta äänekkäämpiin mielenilmaisuihin kansainvälisissä kysymyksissä. Koivisto ei uskonut Ruotsin tukevan Suomea riittävästi.

c) Useimmat jäsenyyden kannattajat uskoivat unionin jäsenyyden lisäävän Suomen talouskasvua, hyvinvointia ja turvallisuutta epävarman Venäjän naapurina. Monet suomalaiset kokivat jäsenyyden lisäävän myös suomalaisten yhteenkuuluvuuden tunnetta Länsi-Eurooppaan ja vahvistavan mielikuvaa Suomesta Länsi-Eurooppaan kuuluvana maana. Jäsenyyden koettiin vahvistavan suomalaisten eurooppalaista identiteettiä. Suomalaiset eivät halunneet jäädä Euroopan unionin itärajan ulkopuolelle Ruotsin liittyessä unionin jäseneksi.

3. Alla on kaksi kannanottoa kansallisvaltioiden ja niiden osalueiden suhteista Euroopan unioniin.

a) Vertaile alla olevia kannanottoja siitä, millaista Euroopan unionin politiikka jäsenvaltioitaan ja niiden alueita kohtaan on.

b) Miten suurten ja pienten jäsenvaltioiden asema eroaa EU:ssa, ja mitä seurauksia eroilla on? (YO kevät 2011)

RATKAISU:

a) Aki Kaurismäki suhtautuu katkelmassa Euroopan unioniin kielteisesti ja korostaa kansallisten kulttuurien itsenäistä asemaa ja eurooppalaisuuden toteutumista kansallisten identiteettien kautta. Hän vastustaa EU:sta tulevia yksityiskohtaisia määräyksiä.

Jarkko Tontti puolestaan suhtautuu EU:hun myönteisesti. Hän näkee EU:n alueellisten identiteettien vahvistajana ja yhteistyöelimenä, joka parantaa vähemmistöalueiden asemaa.

b) Suurilla jäsenmailla on enemmän edustajia parlamentissa ja enemmän ääniä Euroopan unionin neuvostossa eli ns. ministerineuvostossa. Jotkut päätökset edellyttävät kuitenkin jäsenmaiden yksimielisyyttä. Jäsenvaltioilla on tasa-arvoinen asema esim. komission jäseniä valittaessa, valtionjohtajista koostuvassa Eurooppa-neuvostossa sekä Euroopan unionin tuomioistuimessa.

Suurilla jäsemailla on toisinaan ollut taipumus käydä keskenään valmistelevia neuvotteluja ja pyrkimys päättää asioista etukäteen keskenään. Toisaalta pienet ja keskisuuret maat voivat liittoutua keskenään. Valtiot voivat toimia myös yhteistyössä unionin yhteisöllistä etua vaalivan komission kanssa.

